

Konspekt lekcji dla klasy II gimnazjum

90minut (2 x 45 minut)

Cele lekcji:

Uczeń:

- Definiuje czym jest „uprzedzenie”, dyskryminacja,
- Wymienia formy, źródła i konsekwencje dyskryminacji
- Tłumaczy jak przeciwdziałać dyskryminacji
- Rozwija wrażliwość kulturową
- Wyjaśnia i rozumie pojęcie tolerancji

Umiejętności:

Uczeń:

- nabiera umiejętności dyskusowania o problemie dyskryminacji,
- nabiera umiejętności samodzielnego myślenia i oceny zjawisk społecznych

Metoda i forma pracy:

Wykład, dyskusja, praca w grupach, burza mózgów

Środki dydaktyczne:

fragmenty Konstytucji RP z 1997r (WOLNOŚCI, PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁOWIEKA I OBYWATELA- rozdział II) ,załącznik 2

filmy youtube :

<https://www.youtube.com/watch?v=oVQW89iF6Ec> Stop putting people in boxes (3:07)

<https://www.youtube.com/watch?v=ctbl3RftTNk> Listen to me (7:30)

<https://www.youtube.com/watch?v=yu24PZlkoY> Different (4:54)

<https://www.youtube.com/watch?v=WW5fAsbIFAA> Gift of being different (3:40)

<https://www.youtube.com/watch?v=KTers96PUic> Being different it's normal (2:00)

<https://www.youtube.com/watch?v=oODXem4oRp0> song All about acceptance (2:30)

<https://www.youtube.com/watch?v=mTsvSAItPgA> How you treat people is who you are (2:54)

zdjęcie (underneath we are all the same)

Przebieg lekcji

CZĘŚĆ I

- Czynności organizacyjno-porządkowe, zapoznanie z tematem (2 minuty)
- Nauczyciel dzieli uczniów na grupy (w zależności od ilości osób max. 5 grup) i prosi, aby wypełnili wspólnie ankiety, **(załącznik 1)**, następnie wspólnie zapisują na tablicy wyniki ankiet, czas na wykonanie zadania 10 minut
- Nauczyciel prosi uczniów, aby zastanowili się nad definicją dyskryminacji i spróbowali podać jej definicję –burza mózgów (5 minut) ;Każda grupa przedstawia swoją definicję, następnie nauczyciel podaje wersję słownikową i porównuje ją z wersją uczniów

Dyskryminacja (łac. discriminatio – rozróżnianie) – forma nieuzasadnionej marginalizacji (wykluczenia społecznego), objawiająca się poprzez traktowanie danej osoby mniej przychylnie, niż innej w porównywalnej sytuacji ze względu na jakąś cechę

- Nauczyciel zadaje pytanie uczniom (6minut):
  - czy dyskryminacja ich dotyczy?
  - Jakie znają przejawy dyskryminacji?
  - Czym jest uprzedzenie?Czym różni się od dyskryminacji?
- Nauczyciel przedstawia i omawia niektóre rodzaje dyskryminacji
  - ✓ Dyskryminacja ze względu na przekonania i/lub działania,
  - ✓ Dyskryminacja ze względu na rasę, kolor skóry lub grupę etniczną (rasizm),
  - ✓ Dyskryminacja ze względu na płeć (seksizm)
  - ✓ Dyskryminacja ze względu na wyznawaną religię (dyskryminacja religijna),
  - ✓ Dyskryminacja ze względu na orientację seksualną ,a także na transpłciowość
  - ✓ Dyskryminacja ze względu na pochodzenie (ksenofobia),
  - ✓ Dyskryminacja ze względu na narodowość (nacjonalizm, szowinizm)
  - ✓ Dyskryminacja ze względu na wiek (ageizm)
  - ✓ Dyskryminacja ze względu na wygląd zewnętrzny (atrakcjonizm, ang. *lookism*),
  - ✓ Dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność (handicapizm, ang. *ableism*),
  - ✓ Dyskryminacja ze względu na status społeczny

Dyskryminacja może przejawiać się na 3 poziomach:

- a) jawnej wrogości wobec przedstawicieli określonej grupy
- b) bezasadnego założenia o wyższości jednych ludzi nad drugimi
- c) nieuwzględniania istnienia osób z określonej grupy we własnym otoczeniu

- Nauczyciel wyświetla film <https://www.youtube.com/watch?v=mTsvSAItPqA> How you treat people is who you are (2:54) uczniowie dzielą się refleksjami
- Nauczyciel przedstawia prawne aspekty ochrony przed dyskryminacją, Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, Międzynarodowa Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej, Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych, Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,

Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

A także w Konstytucji RP z 1997r.

rozdaje grupom fragmenty Konstytucji RP z 1997 r. i prosi o wypisane podstaw prawnej ochrony przed dyskryminacją (**załącznik2**) (15 minut)

Podstawy prawnej ochrony przed dyskryminacją w polskim systemie prawnym zapewnia przede wszystkim Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

art. 6 (prawo równego dostępu do dóbr kultury),

art. 11 (wolność tworzenia i działania partii politycznych),

art. 32, 33(równość płci)

art. 60 (prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach),

art. 64 ust. 2 (równa ochrona prawna własności, innych praw majątkowych oraz prawa

dziedziczenia), art. 68 ust. 2 (równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych),

art. 70 ust. 4 (równy dostęp do wykształcenia)

- Omówienie zadania, podsumowanie części I : Czy w Polsce są respektowane powyższe prawa?

Część II (druga lekcja)

- Czynności organizacyjno-porządkowe, zapoznanie z tematem (2 minuty)

- Przypomnienie uczniom pojęć uprzedzenie, tolerancja

- Druga część rozpocznie się filmami, nauczyciel prosi uczniów, aby zwrócili uwagę na problemy występujące w przedstawianych filmach

<https://www.youtube.com/watch?v=ctbl3RftTNk> Listen to me (7:30)

<https://www.youtube.com/watch?v=yu24PZlboY> Different (4:54)

<https://www.youtube.com/watch?v=WW5fAsbIFAA> Gift of being different (3:40)

<https://www.youtube.com/watch?v=KTerS96PUic> Being different it's normal (2:00)

omówienie zagadnień, próba odpowiedzi na pytanie co oznacza "inny"?

- W jaki sposób my postrzegamy innych? Nauczyciel rozdaje uczniom ankiety, prosi o ich wypełnienie (4 minuty) **załącznik 3**, po wypełnieniu nauczyciel wyjaśnia uczniom, że jeżeli uzyskałeś większość odpowiedzi TAK to jest osobą nietolerancyjną, lubi posługiwać się stereotypami myślowymi, poglądami zasłyszonymi opartymi na fragmentarycznej wiedzy.

- Nauczyciel omawia ZACHOWANIA NIETOLERANCYJNE:

- obgadywanie,

- agresja fizyczna, psychiczna, słowna,

- niechęć,

- używanie wyzwisk i wulgaryzmów w stosunku do innych osób,

- wrogość,

- wyśmiewanie, szykanowani

- Na zakończenie film

<https://www.youtube.com/watch?v=oVQW89iF6Ec> Stop putting people in boxes (3:07)

I piosenka <https://www.youtube.com/watch?v=oODXem4oRp0> song All about acceptance (2:30)

Podsumowanie : nauczyciel wyświetla zdjęcie *underneath we are all the same*

wszyscy jesteśmy tacy sami, nie dzielmy ludzi, łączmy !

<p>Załącznik 1 Odpowiedz na poniższe pytania TAK/NIE. Pytania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czy wartość człowieka zależy od koloru skóry? 2. Czy wartość człowieka zależy od tego jakiej jest narodowości? 3. Czy wartość człowieka zależy od tego jakiej jest orientacji seksualnej? 4. Czy wartość człowieka zależy od wykonywanego zawodu? 5. Czy wartość człowieka zależy od płci? 6. Czy wartość człowieka zależy od jego wieku? 7. Czy wartość człowieka zależy od jego koloru włosów? 8. Czy wartość człowieka zależy od urody? 	<p>Załącznik 1 Odpowiedz na poniższe pytania TAK/NIE. Pytania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czy wartość człowieka zależy od koloru skóry? 2. Czy wartość człowieka zależy od tego jakiej jest narodowości? 3. Czy wartość człowieka zależy od tego jakiej jest orientacji seksualnej? 4. Czy wartość człowieka zależy od wykonywanego zawodu? 5. Czy wartość człowieka zależy od płci? 6. Czy wartość człowieka zależy od jego wieku? 7. Czy wartość człowieka zależy od jego koloru włosów? 8. Czy wartość człowieka zależy od urody?
<p>Załącznik 3 Odpowiedz TAK lub NIE na poniższe pytania: Czy jestem osobą tolerancyjną? a) Małżeństwa powinny dobierać się według zasady podobieństwa rasy, wyznania lub warstwy społecznej b) Niskie czoło świadczy o miernej inteligencji c) W ramach jednego państwa powinni żyć ludzie jednej narodowości d) Za zabójstwo należy karać śmiercią e) Blondynki są delikatniejsze od brunetek f) Kobiety są mniej inteligentne niż mężczyźni g) Chłopczy są uparci h) Wszyscy Cyganie kradną i) Rosjanie to jedna wielka mafia j) Szkoci są skąpi k) Francuzi to lekkoduchy l) Włosi lubią śpiewać i tańczyć</p>	<p>Załącznik 3 Odpowiedz TAK lub NIE na poniższe pytania: Czy jestem osobą tolerancyjną? a) Małżeństwa powinny dobierać się według zasady podobieństwa rasy, wyznania lub warstwy społecznej b) Niskie czoło świadczy o miernej inteligencji c) W ramach jednego państwa powinni żyć ludzie jednej narodowości d) Za zabójstwo należy karać śmiercią e) Blondynki są delikatniejsze od brunetek f) Kobiety są mniej inteligentne niż mężczyźni g) Chłopczy są uparci h) Wszyscy Cyganie kradną i) Rosjanie to jedna wielka mafia j) Szkoci są skąpi k) Francuzi to lekkoduchy l) Włosi lubią śpiewać i tańczyć</p>

Załącznik 2

Fragmety konstytucji RP z 1997r.

Art. 4.

1. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu.
2. Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio.

Art. 5.

Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Art. 6.

1. Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju.
2. Rzeczpospolita Polska udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym.

Art. 7.

Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.

Art. 31.

1. Wolność człowieka podlega ochronie prawnej.
2. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje.
3. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Art. 32.

1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.
2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Art. 33.

1. Kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym.
2. Kobieta i mężczyzna mają w szczególności równe prawo do kształcenia, zatrudnienia i awansów, do jednakowego wynagradzania za pracę jednakowej wartości, do zabezpieczenia społecznego oraz do zajmowania stanowisk, pełnienia funkcji oraz uzyskiwania godności publicznych i odznaczeń.

Art. 60.

Obywatele polscy korzystający z pełni praw publicznych mają prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach.

Art. 61.

1. Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa.(..)

Art. 62.

1. Obywatel polski ma prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego, jeżeli najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat.

2. Prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania nie przysługuje osobom, które prawomocnym orzeczeniem sądowym są ubezwłasnowolnione lub pozbawione praw publicznych albo wyborczych.

Art. 63.

Każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. Tryb rozpatrywania petycji, wniosków i skarg określa ustawa.

Art. 64.

1. Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia.
2. Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej.
3. Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności.

Art. 65.

1. Każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy. Wyjątki określa ustawa.
2. Obowiązek pracy może być nałożony tylko przez ustawę.
3. Stałe zatrudnianie dzieci do lat 16 jest zakazane. Formy i charakter dopuszczalnego zatrudniania określa ustawa.
4. Minimalną wysokość wynagrodzenia za pracę lub sposób ustalania tej wysokości określa ustawa.
5. Władze publiczne prowadzą politykę zmierzającą do pełnego, produktywnego zatrudnienia poprzez realizowanie programów zwalczania bezrobocia, w tym organizowanie i wspieranie poradnictwa i szkolenia zawodowego oraz robót publicznych i prac interwencyjnych.

Art. 66.

1. Każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Sposób realizacji tego prawa oraz obowiązki pracodawcy określa ustawa.
2. Pracownik ma prawo do określonych w ustawie dni wolnych od pracy i corocznych płatnych urlopów; maksymalne normy czasu pracy określa ustawa.

Art. 67.

1. Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa.
2. Obywatel pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania ma prawo do zabezpieczenia społecznego, którego zakres i formy określa ustawa.

Art. 68.

1. Każdy ma prawo do ochrony zdrowia.
2. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Warunki i zakres udzielania świadczeń określa ustawa.
3. Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym, osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku.
4. Władze publiczne są obowiązane do zwalczania chorób epidemicznych i zapobiegania negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska.
5. Władze publiczne popierają rozwój kultury fizycznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

Art. 69.

Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają, zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczaniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.

Art. 70.

1. Każdy ma prawo do nauki. Nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa. Sposób wykonywania obowiązku szkolnego określa ustawa.
2. Nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna. Ustawa może dopuścić świadczenie niektórych usług edukacyjnych przez publiczne szkoły wyższe za odpłatnością.
3. Rodzice mają wolność wyboru dla swoich dzieci szkół innych niż publiczne. Obywatele i instytucje mają prawo zakładania szkół podstawowych, ponadpodstawowych i wyższych oraz zakładów wychowawczych. Warunki zakładania i działalności szkół niepublicznych oraz udziału władz publicznych w ich finansowaniu, a także zasady nadzoru pedagogicznego nad szkołami i zakładami wychowawczymi, określa ustawa.

4. Władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia. W tym celu tworzą i wspierają systemy indywidualnej pomocy finansowej i organizacyjnej dla uczniów i studentów. Warunki udzielania pomocy określa ustawa.
5. Zapewnia się autonomię szkół wyższych na zasadach określonych w ustawie.